

Rahkasuon (FI060022) sammal- ja putkilokasvikartoitukset 2017

Hydrologia-LIFE (LIFE16NAT/FI/000583)

Timo Kypärä

JOHDANTO JA MENETELMÄT

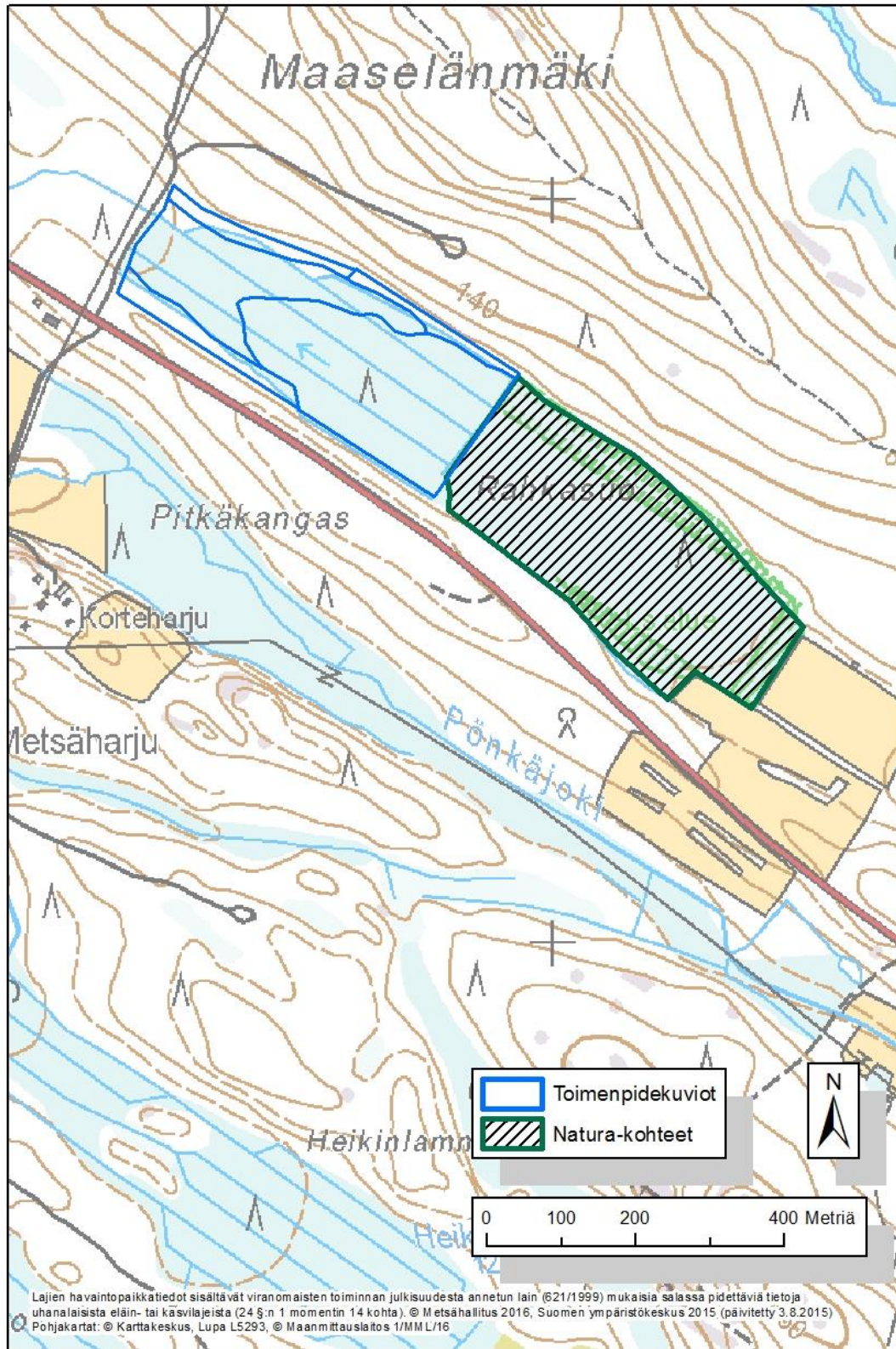
Kartoitusten tavoite ja tarkoitus

Tämä raportti on tuotettu EU:n LIFE-rahoituksen tuella Hydrologia-LIFE -hankkeessa. Raportin tuloksia hyödynnetään Rahkasuon Natura2000-alueen ennallistamisen ja hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. Tämä sammal- ja putkilokasvikartoitus on tehty ojitettujen soiden ja pienvesien ennallistamissuunnitelman laatimista varten (Kuva 1). Lisäksi kartoitettiin Natura-alueen huomionarvoista sammal- ja putkilokasvilajistoa myös toimenpidealueiden ulkopuolella.

Kartoituskohteet ja -menetelmät

Rahkasuon Natura-alue sijaitsee Pohjois-Savossa Kuopion kunnassa. Eliömaantieteellisesti kohde sijaitsee Pohjois-Savon eliömaakunnassa (PS) ja Eteläborealisella kasvillisuusvyöhykkeellä Järvi-Suomen osa-alueella (2b). Rahkasuolta on Hertta/eliölajit -tietokantaan tallennettu aiemmin havaitut röyhysara (*Carex appropinquata*) VU, suopunakämmekä (*Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*) VU, kaitakämmekä (*Dactylorhiza traunsteineri*) VU, suovalkku (*Hammarbya paludosa*) NT/RT ja lettovilla (*Eriophorum latifolium*) RT. Havainnot ovat sijainniltaan epätarkkoja ja tehty jo 80-luvulla. Ainoastaan suovalkusta on tallennettu tuorempi ja sijainniltaan tarkka havainto.

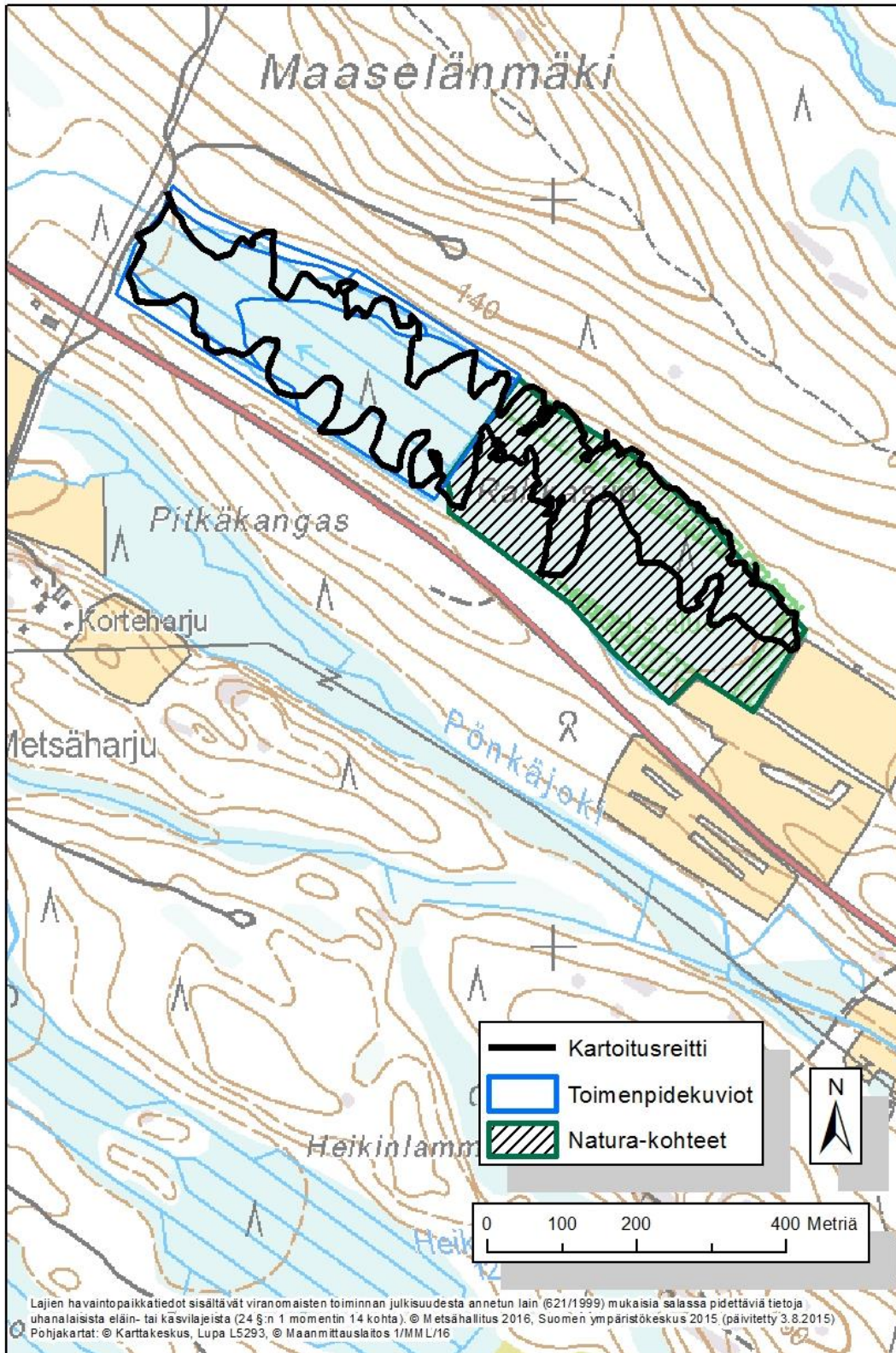
Kartoitus tehtiin yhden maastotyöpäivän aikana ja se suoritettiin 18.9.2017. Kartoituksessa käytettiin yleiskartoitusmenetelmää, jossa kohdelajeina ovat uhanalaiset, silmällä pidettävät, rauhoitetut ja harvinaiset lajit. Kartoituksen kohteena olevista sammallajeista kerättiin näytteitä, joista lajinmääritys varmistettiin mikroskoopilla. Kerättyjen näytteiden ja huomion arvoisten lajien havaintopaikat tallennettiin GPS-paikantimeen. Myös kuljettu kartoitusreitti tallennettiin GPS-paikantimeen. Maastokartoituksista, mikroskooppisesta lajinmäärityksestä ja raportoinnista vastaa suunnittelija Timo Kypärä Metsähallituksen Etelä-Suomen luontopalveluista.

Kuva 1. Rahkasuon Natura-alue ja ennallistettavat kohteet kartalla.

TULOKSET

Kartoitusjälki

Kuva 2. Rahkasuon kartoitusreitti.

Lajihavainnot

Kartoituksissa Rahkasuolta havaittiin 11 huomionarvoista lajia, joista sammalia on 7 lajia ja putkilokasveja 4 lajia. Kaikkiaan näille lajeille kirjattiin 19 havaintopaikkaa. (Taulukko 1). Kartoituksessa keskityttiin etsimään kohteelta aikoinaan havaittuja uhanalaisia putkilokasvilajeja. Röyhysaraa ja kumpaakaan *Dactylorhiza*-suvun kämmekkälajia ei havaittu, mutta suovalkun ja lettovillan todettiin edelleen esiintyvän kohteella. Suovalkku havaittiin Natura-alueen luoteispäässä lähellä toimenpidekuvia n. ½ aarin alalla 45 kesällä kukkinutta versoa. (Kuva 5). Lettovillaa havaittiin Natura-alueen pohjoiskulmalta kymmenkunta kukintoversoa. Versot kasvoivat noin yhden aarin alalla.

Rahkasuon kaakkoispään pohjoisreunan lähteisestä ruohokorvesta löytyi niukka kasvusto uhanalaista kantopaanusammalta (*Calypogeia suecica*) VU. Sammal kasvaa korven ikivanhalla kannolla. Rahkasuon lettoiselta pohjoisreunalta löytyi muutamia alueellisesti uhanalaisia (RT) sammal- ja putkilokasvilajeja. Pääosin havaitut lajit esiintyivät melko niukkoina, mutta kultasirppisammal (*Loeskyppnum badium*) kasvaa Natura-alueen pohjoisosassa yleisenä ja paikoin runsainakin kasvustoina. Suolta löytyi myös viiksisammal (*Kurzia pauciflora*) ja luhtaliuskasammal (*Riccardia chamedryfolia*), joita ei aiemmin ole havaittu Pohjois-Savon 2b-vyöhykkeeltä.

Tarkemmat tiedot lajihavainnoista tallennetaan lajiGIS-järjestelmään. Huomionarvoisten lajien havaintopaikat on esitetty kartalla kuvissa 5 ja 6.

Taulukko 1. Rahkasuon merkittävimmät lajihavainnot.

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Uhanal.ik	Muu status	Runsaus
<i>Calypogeia suecica</i>	kantopaanusammal	VU		1
<i>Hammarbya paludosa</i>	suovalkku	NT/RT	rauhoitettu	1
<i>Leiocolea rutheana</i>	lettohammassammal	RT		1
<i>Eriophorum latifolium</i>	lettovilla	RT		1
<i>Helodium blandowii</i>	kampasammal	RT		1
<i>Parnassia palustris</i>	vilukko	RT		2
<i>Breidleria pratensis</i>	lehtopalmikkosammal	RT		2
<i>Carex dioica</i>	äimäsara	RT		2
<i>Loeskyppnum badium</i>	kultasirppisammal	RT		6
<i>Kurzia pauciflora</i>	viiksisammal	LC	harvinainen	1
<i>Riccardia chamedryfolia</i>	luhtaliuskasammal	LC	harvinainen	1

VU = vaarantunut

NT = silmällä pidettävä

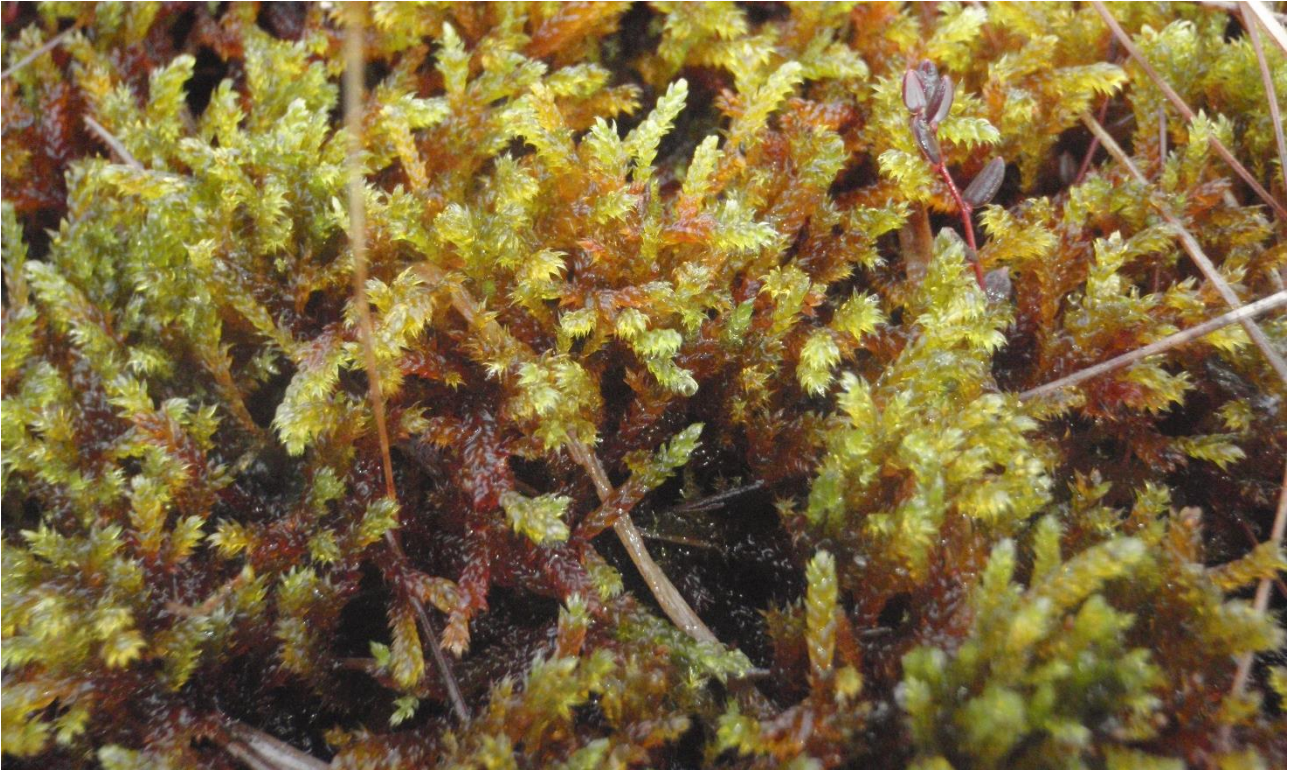
RT = alueellisesti uhanalainen

LC = elinvoimainen

HOITO YM. SUOSITUKSET

Ennallistettavilta toimenpidealueilta ei havaittu huomionarvoisia sammal- tai putkilokasvilajeja lukuun ottamatta Natura-alueen luoteispään rajaojassa kasvavaa kultasirppisammalta. Laji esiintyy Natura-alueella melko yleisenä ja paikoin runsaina kasvustoina, joten lajia ei välttämättä tarvitse huomioida ojaa mahdollisesti täytettäessä. Kultasirppisammal kasvaa rajaojassa runsaana, joten tarvittaessa lajin "siirtoistutusta" kaivinkoneella voisi kokeilla. Havaintopaikan kohdalta muutaman metrin matkalta sammalkasvustot siirrettäisiin täytetyn ojan päälle tai ennallistettavan alueen märkään painanteeseen. Siirtoistutusta varten ennallistettavalle alueelle voidaan myös koneella tehdä matala istutuslaikku märkään kohtaan. Kultasirppisammal on suhteellisen helposti tunnistettava lehtisammallaji, jonka kullanpunakeltainen väri on huomiota herättävä. (Kuvat 3 ja 4).

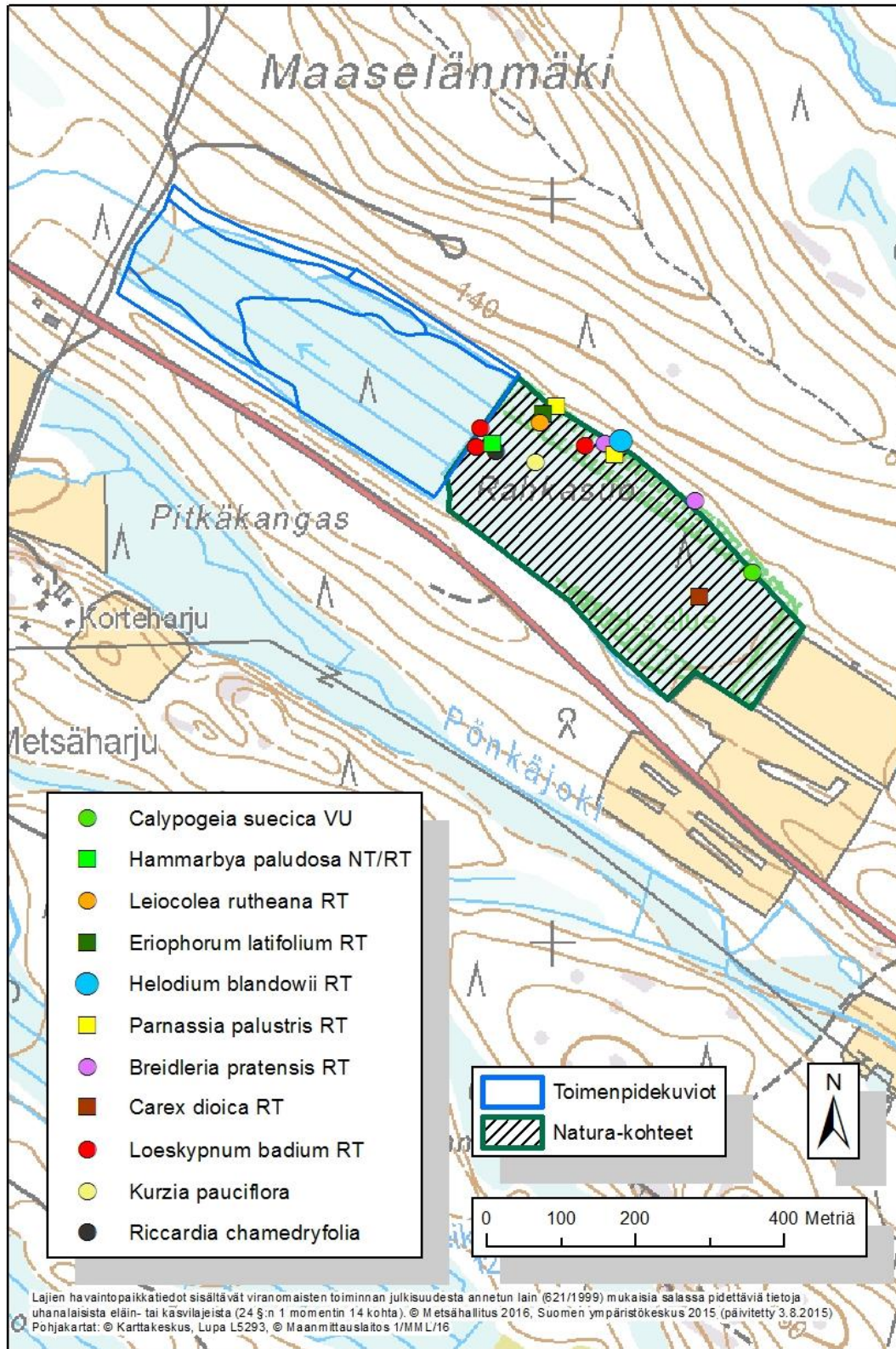
Toimenpidealueen ojissa havaittiin paikoin voimakasta lähteisyyttä, jota ilmensi runsaat hetealvesammalen kasvustot (*Chiloscyphus polyanthos*). Huomionarvoisia lajeja lähdeojista ei kuitenkaan havaittu.

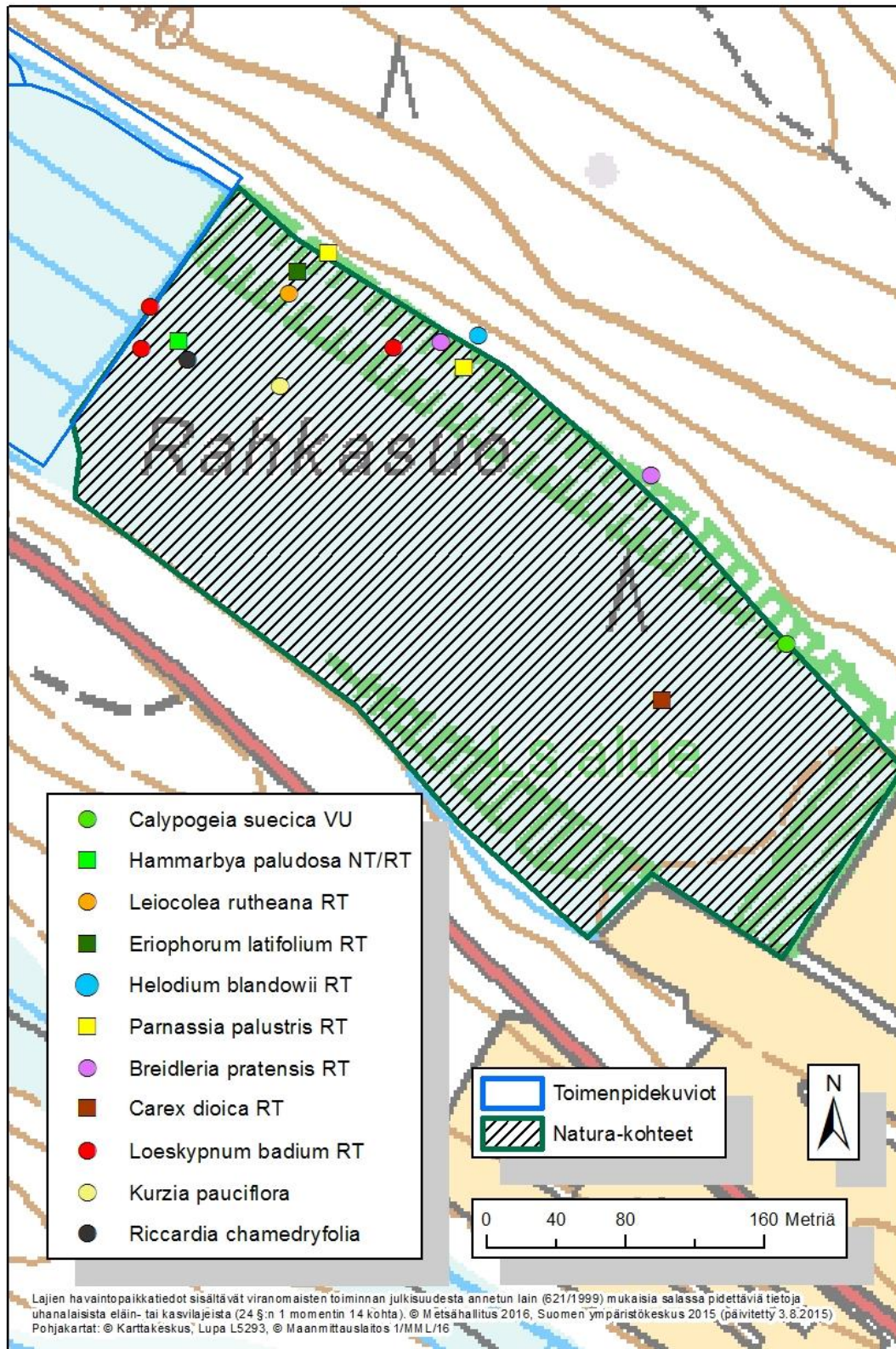
Kuva 3. Kultasirppisammal Rahkasuolla. Sammalella on runsaita kasvustoja Natura-alueen pohjoisosissa.

Kuva 4. Kultasirppisammalta ja suovalkkuja Rahkasuolla.

Kuva 5. Rahkasuon mielenkiintoiset lajihavainnot. Kaikki havainnot eivät karttaesityksessä näy havaintojen päällekkäisyyksien vuoksi.

Kuva 6. Rahkasuon mielenkiintoiset lajihavainnot lähikuvassa. Kaikki havainnot eivät karttaesityksessä näy havaintojen päällekkäisyyksien vuoksi.